



ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ «ІНФРАСТРУКТУРНА ЧАСТИНА ПРОЄКТУ – РЕКОНСТРУКЦІЯ ЗАХИСНОЇ ДАМБИ Р. ТИСА НА УКРАЇНСЬКІЙ ТЕРИТОРІЇ ПРОЄКТУ»

1. Проект SAFETISZA

Басейнове управління водних ресурсів річки Тиса та керівний Орган управління Програми транскордонного співробітництва Європейського Інструменту Сусідства (ЕІС) Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020, 13 серпня 2019 р. підписали Грантовий контракт для впровадження інфраструктурного проєкту «Зміцнення транскордонної безпеки спільними заходами, спрямованими на запобігання паводків та затоплення внутрішніми водами у межиріччі річок Тиса і Тур (SAFETISZA), HUSKROUA/1701/LIP/003.



Підписання Грантового контракту проєкту

Метою проєкту є посилення транскордонного управління водними ресурсами та зменшення негативних наслідків паводків у межах Баторської меліоративної системи.

Основним інфраструктурним елементом проєкту на українській території є саме реконструкція 9,5 км лівобережної дамби річки Тиса на ділянці між селами Теково та Гетиня.

Проект впроваджується за партнерства Верхнє-Тисайської Дирекції водного господарства (Угорщина), Виноградівського міжрайонного управління водного господарства, Берегівської районної державної адміністрації та громадської організації «ЕКОСФЕРА» на території Берегівського району Закарпатської області (Україна) та регіону Саболч-Сотмар-Берег (Угорщина).



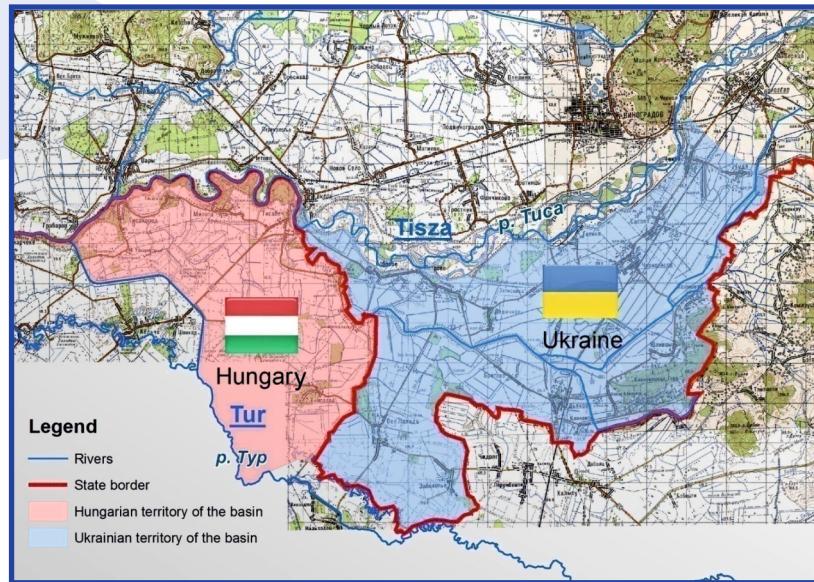
Provided with the financial support of the European Union

Виготовлено за фінансової підтримки Європейського Союзу

PARTNERSHIP
WITHOUT BORDERS



Басейнове управління водних ресурсів річки Тиса

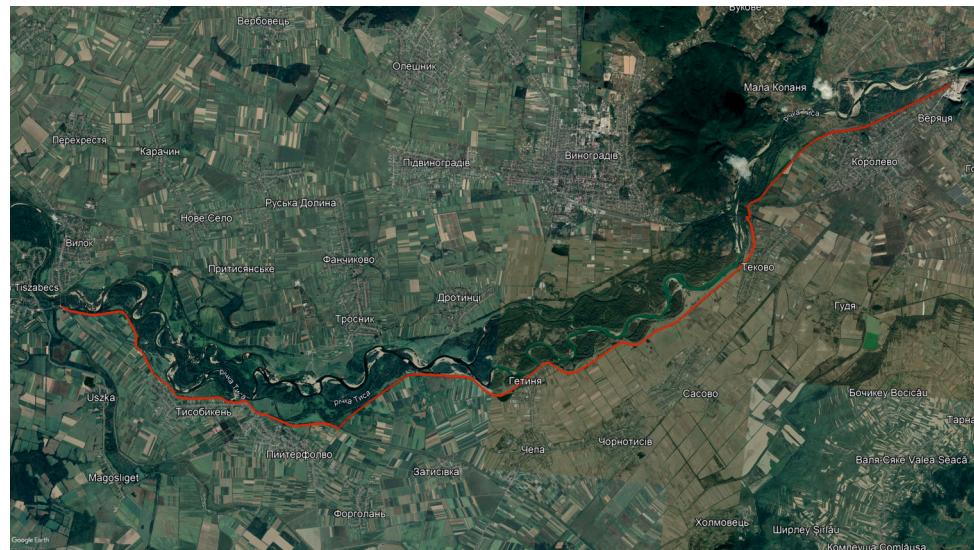


Мал. 1. Цільова територія проекту (спільна Батарська меліоративна система)

Роботи, які виконуються на території України та Угорщини, чинять взаємний вплив, саме тому водогосподарські організації БУВР Тиси і Верхнє-Тисайська Дирекція водного господарства об'єднали свої зусилля для впровадження інфраструктурних заходів на цій території.

2. Історія дамби

Цільова ділянка дамби проекту є складовою лівобережної захисної дамби від с.м.т Вилок до с.м.т Королево довжиною близько 32 км, висотою 2 – 2,5 м, була споруджена у 30-х роках ХХ ст. для захисту від паводків населених пунктів та прилеглих територій, розташованих на лівому березі Тиси.



Мал 2. Лівобережна дамба р. Тиса (32 км) захищає українську і угорську території Затисянини

Дамба слугує захисту спільного українсько-угорського басейну Тиса-Батар-Тур-Паладъ, зокрема 19-ти населених пунктів, в т.ч. 14-ти українських, із загальною кількістю населення понад 33 000 осіб. Низький ступінь безпеки, який забезпечував попередній рівень дамби, зумовив неодноразові прориви та переливи дамб під час паводків, що мали місце протягом останніх 25 років і особливо у 1998, 2001 роках. Прориви дамби на українській території у листопаді 1998 і березні 2001 років спричинили затоплення на українській території і переливи через державний кордон, внаслідок чого вода потрапила в угорський басейн межиріччя Тиса-Тур.



Прорив лівобережної дамби
на р. Тиса біля смт Королево



Затоплення паводковими водами території
Затисянщини у 1998 році

Після катастрофічних паводків 1998 і 2001 років розпочалися роботи з реконструкції дамби Вилок – Королево. Станом на 2018 рік роботи по нарощенню та посиленню дамби були виконані на довжині 22 км на трьох ділянках (ділянка смт Королево, ділянка с. Тисобикень – с. Пийтерфольво, ділянка с. Теково). Свого роду прогалиною залишалась ділянка між селами Теково і Гетиня. Це було уразливе і дуже важливе місце з точки зору протипаводкового захисту, так як при високих паводках через нього відбувся б перелив і можливе затоплення всієї території спільної Батарської меліоративної системи, а попередні роботи з реконструкції дамби втратили б свій зміст. Тому вкрай необхідним для забезпечення захисту даного регіону від затоплень при високих паводках стало завершення реконструкції дамби по всій довжині.

3. Передумови, проектні роботи

Після проходження катастрофічних паводків, відповідно до висновків нарад Уповноважених Урядів України та Угорщини з питань водного господарства на прикордонних водах, стало зрозуміло, що для територій водозбору річок Батар і Тур потрібно розробити програму розвитку, в якій слід визначити спільні технічні заходи, необхідні для забезпечення захисту проти паводків та внутрішніх вод.

Беручи до уваги важливість та взаємозв'язок протипаводкових заходів з обох сторін, у 2013 році країни Україна і Угорщина розробили спільну Українсько-Угорську протипаводкову Програму, яка була затверджена Уповноваженими Урядів з питань прикордонних вод. Програма отримала рекомендаційний лист Пріоритетного напрямку 5 Європейської Стратегії щодо Дунайського Регіону в травні 2013 року. Захід «Завершення реконструкції дамб р. Тиса на ділянці смт Вилок – смт Королево протягністю 9,5 км» увійшов до цієї програми у список першочергових заходів з найвищим пріоритетом реалізації.



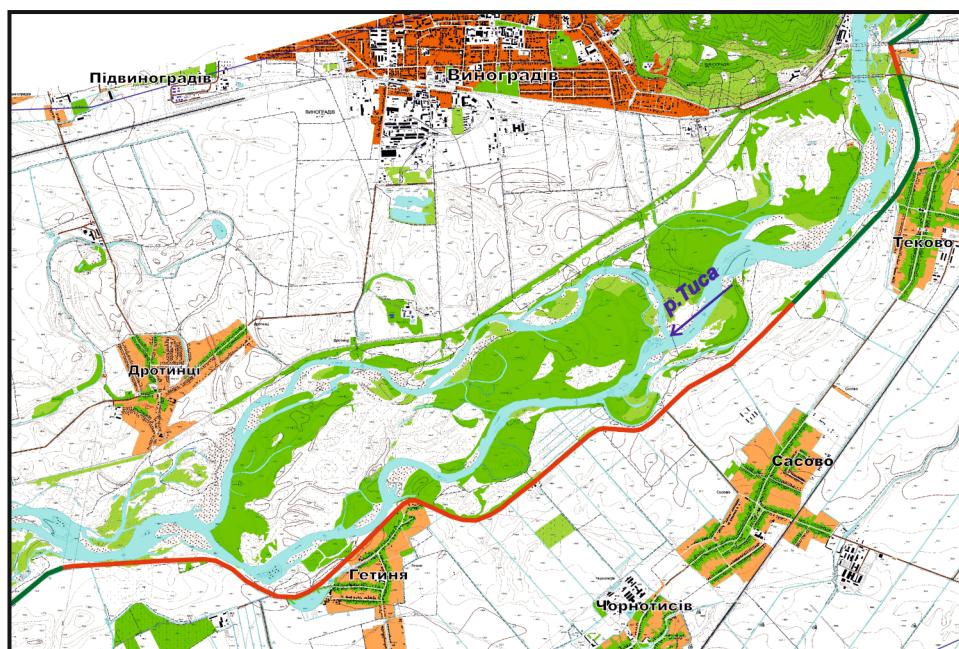
Підписання Спільної Українсько-Угорської протипаводкової Програми

У 2012 – 2014 роках в рамках спільнотого українсько-угорського проєкту «Стале управління природними ресурсами в мережі річок Тиса – Тур (Батарська осушна система)» Європейського інструменту сусідства і партнерства (ЕІСП) Угорщина–Словаччина–Румунія–Україна 2007–2013, було розроблено техніко-економічне обґрунтування реконструкції Батарської меліоративної системи, де зазначено, що: «В першу чергу необхідно побудувати лівобережну дамбу р. Тиса (ділянка між селами Теково і Гетиня), а також ділянку між автодорожнім мостом Виноградів – Теково та залізничним мостом Виноградів – Королево».

У 2017 році на підставі завдання на проєктування, виданого БУВР Тиси, фахівцями ПрАТ «Укрводпроект» виготовлений робочий проєкт по об'єкту «Реконструкція лівобережної дамби р. Тиса на ділянці с. Теково – с. Гетиня Виноградівського району Закарпатської області».

4. Початок будівництва

З метою забезпечення протипаводкового захисту населення та території цільового регіону у проєкті було визначено основним інфраструктурним елементом на українській території проведення реконструкції 9,5 км лівобережної дамби річки Тиса на українській території ділянці між селами Теково та Гетиня (дві ділянки будівництва).



Мал 3. Територія запланованих робіт з реконструкції лівобережної дамби річки Тиса на ділянці Теково – Гетиня

На Стартовому семінарі 26 листопада 2019 року представники регіональної і місцевої влади, партнери, запрошені гости та жителі Затишанщини підтвердили всебічну підтримку заходам проєкту, зокрема посиленню протипаводкового захисту регіону. Почесні учасники конференції відкрили геодезичний репер (біля с. Гетиня) як символ початку будівельних робіт на дамбі.



У жовтні Басейнове управління водних ресурсів річки Тиса оголосило дві процедури публічних закупівель, відкриті торги «Роботи по об'єкту: «Реконструкція лівобережної дамби р. Тиса на ділянці с. Теково – с. Гетиня Виноградівського району Закарпатської області» з різних джерел фінансування.

Згідно з результатами закупівель переможцем торгів і генпідрядною організацією з виконання робіт стало ПрАТ «Виноградівська ПМК № 78», субпідрядна організація – ТОВ «Коватехбуд».



Будівельні роботи фінансувалися з двох джерел – за рахунок коштів гранту Європейського Союзу, а також коштів державного бюджету, як дольової участі української сторони у співфінансуванні проєкту.

Загалом за весь час проведення будівельних робіт на реалізацію цієї інфраструктурної частини проєкту було використано 61 млн 600 тис. грн, з яких біля 40 млн 798 тис. грн – кошти гранту міжнародної технічної допомоги та біля 20 млн 802 тис. грн – кошти державного бюджету.

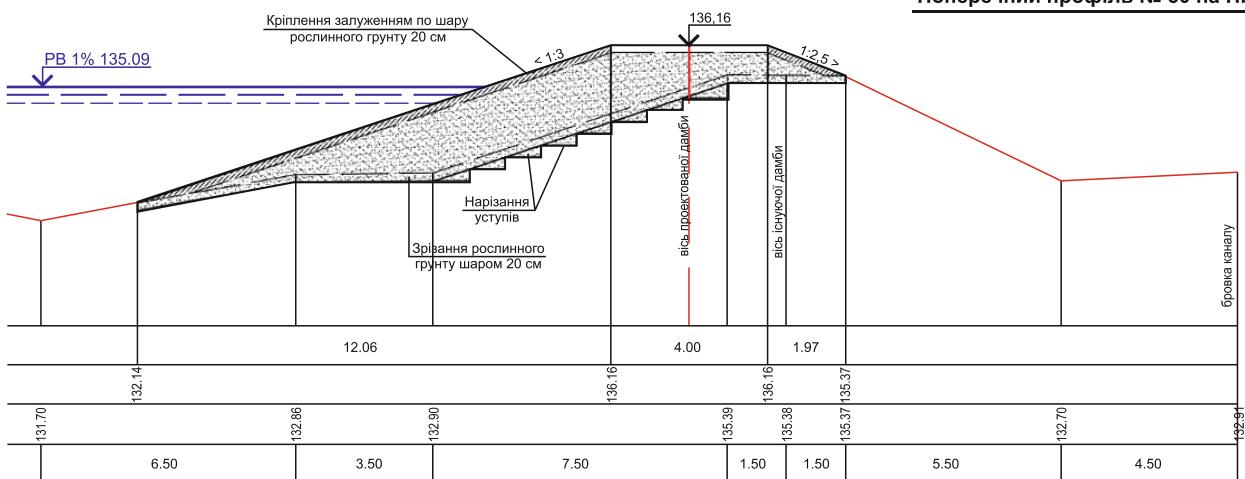
5. Роботи з реконструкції в 2019 – 2022 роках

Будівельні роботи з реконструкції лівобережної дамби р. Тиса розпочалися в грудні 2019 року і продовжувалися до жовтня 2022 року, за винятком вимушених перерв у періоди проходження паводків.

За весь період реконструкції дамби виконано наступне:

- нарошення тіла дамби по всій довжині – 9,560 км (здійснювалося за рахунок збільшення ширини дамби по верху та підняття гребеню до відміток, які забезпечують захист від переливу води при проходженні витрати 1% забезпеченості), загальна кількість використаного ґрунту становить 192030 м³;
- влаштоване кріплення укосу дамби із використанням каменю в кількості 3192 м³;
- влаштована експлуатаційна дорога по гребеню дамби із використанням щебеню в кількості 6935 м³ та гравійно-піщаної суміші 7227 м³;
- вздовж дороги влаштовані сигнальні стовпчики;
- на перетині дороги з переїздами влаштовані шлагбауми.

Поперечний профіль № 50 на ПК 75+80



В результаті виконання будівельних робіт гребінь дамби нарощено в середньому на 1,5 м, що забезпечує захист від переливу води при проходженні витрати 1% забезпеченості.



Новітнім підходом відносно українських стандартів вважається влаштування по гребеню дамби на всій її довжині (9,5 км) експлуатаційної дороги нежорсткого полегшеного типу покриття, що було виконано по ширині 3,0 м з встановленням сигнальних стовпчиків.

Крім будівельних робіт на дамбі, будівельники виконали берегоукріплення на двох ділянках загальною довжиною 703 м поблизу сіл Гетеня та Теково і здійснили влаштування 7 переїздів через дамбу в районі сіл Гетеня і Чорнотисово.



Спочатку будівельники виконали реконструкцію берегоукріплення на двох ділянках загальною довжиною 491 м. поблизу сіл Гетеня та Теково. Однак на цільовій території проєкту у січні – травні і 22 – 24 червня 2020 року пройшли високі паводки, внаслідок чого частина недобудованого берегоукріплення і берег річки Тиса були розмиті і потребували додаткових робіт з укріплення.



У зв'язку з цим у Басейновому управлінні водних ресурсів річки Тиса була проведена Технічна нарада щодо виконання будівельних робіт на об'єкті «Реконструкція лівобережної дамби р. Тиса на ділянці с. Теково – с. Гетиня Виноградівського району Закарпатської області, на якій учасники обговорили і узгодили проведення коригування робочого проєкту в частині необхідності виконання додаткових робіт на ділянці розмиву. Таким чином, загальна довжина берегоукріплення була збільшена до 703 м.



При будівництві берегоукріплень на двох ділянках загальною довжиною 703 м використано каменю 16033 m^3 , а саме:

ділянка № 1 довжиною 367 м – використано каменю 12513 m^3 ;

ділянка № 2 довжиною 336 м – використано каменю 3520 m^3 .



Ділянка № 1 берегоукріплення



Ділянка № 2 берегоукріплення,
місце розмиву окреслено червоною лінією

Хід виконання робіт супроводжувався робочою групою проєкту Виноградівського міжрайонного управління водного господарства спільно з технаглядом.

6. Покращений захист

За рахунок гранту проєкту було придбано також експлуатаційну техніку – два трактори типу МТЗ 892, причіп і навісне експлуатаційне обладнання, яке використовувалося під час реконструкції дамби та проведення доглядових робіт.



В рамках проєкту придбано сучасний прилад для вимірювань щільності ґрунту в тілі водозахисної дамби, яке використовується працівниками Виноградівського МУВГ, а також було проведено навчальний тренінг для водогосподарників області.



Завершення будівельних робіт з реконструкції лівобережної дамби р. Тиса на ділянці Теково – Гетиня стало історичною подією для Затишянщини, оскільки це дало змогу відновити лінію протипаводкового захисту на ділянці Вилок – Королево по всій довжині (32 км) і таким чином забезпечити захист населення та територій з обох сторін державного кордону від сторічного паводку.